

Zákon 248/2000 Sb.

Zákon 248/2000 Sb. ze dne 29. června 2000 o podpoře regionálního rozvoje

Datum účinnosti od: 1. ledna 2001

Změny a doplňky předpisu:

zákonem 320/2002 Sb.

1. ledna 2003

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Č. I - Obecná ustanovení

§ 1

Předmět úpravy

Tento zákon stanoví podmínky pro poskytování podpory regionálnímu rozvoji s cílem vyváženého rozvoje státu nebo územního obvodu kraje, s tím související působnost správních úřadů, krajů a obcí a vytváří podmínky pro koordinaci a realizaci hospodářské a sociální soudržnosti.

§ 2

Základní pojmy

Pro účely tohoto zákona se rozumí

- a) **regionem** územní celek vymezený pomocí administrativních hranic krajů, okresů, správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem, správních obvodů obcí s rozšířenou působností, obcí nebo sdružení obcí, jehož rozvoj je podporován podle tohoto zákona,
- b) **strategií regionálního rozvoje** střednědobý dokument, na období 3 - 7 let, který formuluje přístup státu k podpoře regionálního rozvoje, poskytuje potřebná východiska a stanovuje rozvojové cíle a zásady pro vypracování regionálních programů rozvoje,
- c) **státním programem regionálního rozvoje** střednědobý dokument, který stanoví zaměření podpory regionálního rozvoje pro jeden nebo společně pro více podporovaných regionů,
- d) hospodářskou a sociální soudržností opatření k vyrovnávání rozdílů mezi regiony v rámci Evropských společenství.

Č. II - Podpora regionálního rozvoje

§ 3

Oblasti podpory regionálního rozvoje

Podpora regionálního rozvoje je zaměřena na

- a) rozvoj podnikání, s cílem zlepšení hospodářské struktury a vytváření nových nebo stabilizaci ohrožených pracovních míst,
- b) rozvoj lidských zdrojů a další opatření v oblasti trhu práce, například zvyšování kvalifikace, zabezpečování vzdělávání a rekvalifikací, zajišťování souladu dosaženého vzdělání a kvalifikace s potřebami trhu práce a hospodářského a sociálního rozvoje regionu,
- c) výzkum a technologický vývoj přispívající k celkovému rozvoji regionu se zřetelem na podporu zavádění nových technologií a inovací a posilování kapacit výzkumu a vývoje tam, kde je to pro rozvoj regionu nutné,
- d) rozvoj cestovního ruchu,
- e) zlepšování vybavení regionu infrastrukturou a zajištění dopravní obslužnosti,

- f) rozvoj tělovýchovných, sportovních a mládežnických aktivit a kultury včetně památkové péče, pokud vytváří nová pracovní místa,
- g) rozvoj občanské vybavenosti, včetně zařízení pro tělovýchovu, sport, mládež a aktivity občanů v jejich volném čase, rozvoj služeb s cílem uspokojování potřeb občanů v únosně dostupné vzdálenosti,
- h) rozvoj služeb sociální péče a sociální pomoci,
- i) zajištění dostupnosti a zlepšování úrovně poskytování zdravotnických služeb,
- j) opatření k ochraně životního prostředí, omezování vlivů narušujících krajinu a udržení kulturní krajiny,
- k) vznik právnických osob a tvorbu programů v regionu sloužících k jeho celkovému rozvoji,
- l) provádění pozemkových úprav,
- m) dosažení dalších cílů u regionů uvedených v § 4 odst. 2 písm. b), jsou-li v souladu s důvody, pro něž byl region vymezen,
- n) dosažení jiných cílů stanovených v programu rozvoje územního obvodu kraje¹⁾ u regionů v tomto programu vymezených.

Státní podpora regionálního rozvoje

§ 4

(1) Ministerstvo pro místní rozvoj (dále jen "Ministerstvo") ve spolupráci s ostatními dotčenými ústředními správními úřady a kraji na základě průběžné analýzy hospodářského a sociálního rozvoje státu navrhuje vymezení regionů, jejichž rozvoj je třeba s ohledem na vyvážený rozvoj státu a vyrovnávání rozdílů mezi úrovněmi jeho jednotlivých územních celků podporovat. Za tím účelem vypracovává návrh strategie regionálního rozvoje.

(2) Ministerstvo podle odstavce 1 navrhuje vymezení těchto státem podporovaných regionů na

a) **regiony se soustředěnou podporou státu**, které se podle charakteru svého zaostávání člení na

1. **strukturálně postižené regiony**, ve kterých se soustřeďují negativní projevy strukturálních změn, dochází k útlumu odvětví a výrobních podniků a k růstu nezaměstnanosti. K jejich vymezení slouží ukazatele charakterizující zejména trh práce a rozvoj podnikání,

2. **hospodářsky slabé regiony**, které na základě ukazatelů hospodářského a sociálního rozvoje vykazují podstatně nižší úroveň rozvoje, než je průměrná úroveň v České republice. K jejich vymezení slouží ukazatele charakterizující zejména trh práce, hospodářskou úroveň a strukturu a úroveň příjmů obcí a obyvatel,

3. **venkovské regiony**, které jsou charakterizovány nízkou hustotou zalidnění, poklesem počtu obyvatel a vyšším podílem zaměstnanosti v zemědělství. K jejich vymezení slouží ukazatele charakterizující zejména vývoj počtu obyvatelstva, strukturu jeho zaměstnanosti a podíl obyvatelstva ve venkovských obcích;

b) **ostatní regiony**, jejichž podporování státem je žádoucí z jiných důvodů, například pohraniční regiony, bývalé vojenské prostory, regiony postižené živelními pohromami, regiony se silně narušeným či poškozeným životním prostředím, regiony s méně příznivými podmínkami pro rozvoj zemědělské výroby, regiony s vyšší průměrnou mírou nezaměstnanosti, než je průměrná úroveň v České republice.

§ 5

Strategie regionálního rozvoje

(1) **Strategie regionálního rozvoje** obsahuje zejména analýzu stavu regionálního rozvoje, charakteristiku slabých a silných stránek v rozvoji jednotlivých krajů a okresů, strategické cíle regionálního rozvoje v České republice, vymezení státem podporovaných regionů a doporučení dotčeným ústředním správním úřadům a krajům pro zaměření rozvoje odvětví spadajících do jejich působnosti.

(2) Ministerstvo při vypracování návrhu strategie regionálního rozvoje využívá zejména statistické údaje, příslušné územně plánovací podklady a územně plánovací dokumentaci podle zvláštního právního předpisu,²⁾ limity využití území a zásady jeho organizace, principy ochrany a tvorby životního prostředí a programy rozvoje územního obvodu krajů.

(3) Strategii regionálního rozvoje schvaluje na návrh Ministerstva vláda.

§ 6

Státní program regionálního rozvoje

(1) Na základě vládou schválené strategie regionálního rozvoje vypracovává Ministerstvo ve spolupráci s dotčenými ústředními správními úřady,³⁾ kraji, a podle potřeby i s ostatními dotčenými osobami, návrh státního programu regionálního rozvoje.

(2) Státní program regionálního rozvoje zejména obsahuje vymezení regionu, cíl, jehož má být podporou jeho rozvoje dosaženo, stanovení oblastí, na něž je podpora zaměřena včetně navrhovaných opatření, podmínky pro poskytování finanční podpory, formy a způsob jejího poskytování a potřebné finanční prostředky na jednotlivá opatření včetně jejich rozdělení dotčeným ústředním správním úřadům a krajům a časové období jeho platnosti.

(3) Státní program regionálního rozvoje schvaluje na návrh Ministerstva vláda.

§ 7

Finanční podpora státního programu regionálního rozvoje

(1) K finanční podpoře regionálního rozvoje se ve státním rozpočtu vyčleňují finanční prostředky na uskutečňování státního programu regionálního rozvoje v rozsahu, který na návrh vlády schválí Poslanecká sněmovna.

(2) Opatření obsažená ve schváleném státním programu regionálního rozvoje zabezpečují dotčené ústřední správní úřady a kraje v rámci své působnosti do výše jim přidělených finančních prostředků určených na státní program regionálního rozvoje ve státním rozpočtu.

(3) Poskytnutá finanční podpora představuje doplňkovou výpomoc; příjemce je povinen před jejím převzetím doložit finanční zajištění jeho podílu z vlastních nebo jiných finančních zdrojů. Na finanční podporu poskytovanou podle tohoto zákona není právní nárok.

(4) Příjemci finanční podpory mohou být kraje, sdružení obcí nebo obce a jimi založené právnické osoby, podnikatelé,⁴⁾ nestátní neziskové organizace a ostatní právnické osoby, které o ni požádají a předloží projekt, kterým má být realizováno opatření obsažené v státním programu regionálního rozvoje.

(5) Finanční podpora na opatření obsažená v státním programu regionálního rozvoje se poskytuje ve formě

- a) dotací, například obchodním společností a ostatním právnickým osobám na investiční rozvoj přinášející nová pracovní místa nebo obcím na technickou a investiční přípravu průmyslových ploch,
- b) úvěrů se zvýhodněnou úvěrovou sazbou a dobou splatnosti, případně jinou formou,
- c) návratných finančních výpomocí.

(6) Dotčené ústřední správní úřady a kraje v rámci své působnosti provádějí kontrolu a hodnocení účinnosti projektů realizovaných v rámci státního programu regionálního rozvoje.

Podpora regionálního rozvoje krajem

§ 8

(1) Kraj v rámci své samostatné působnosti podporuje rozvoj regionů vymezených v programu rozvoje územního obvodu kraje podle svých konkrétních potřeb s ohledem na vyvážený rozvoj svého územního obvodu.

(2) Pro podklady k vymezení regionů v programu rozvoje územního obvodu kraje a pro oblasti, na něž je podpora zaměřena, platí přiměřeně § 3 a § 5 odst. 2.

§ 9

Program rozvoje územního obvodu kraje

Program rozvoje územního obvodu kraje obsahuje zejména

- a) analýzu hospodářského a sociálního rozvoje územního obvodu kraje, charakteristiku slabých a silných stránek jeho jednotlivých částí a hlavní směry rozvoje,
- b) vymezení regionů, jejichž rozvoj je třeba podporovat s ohledem na vyvážený rozvoj kraje, spolu s uvedením oblastí, na něž má být podpora zaměřena včetně navrhovaných opatření,
- c) úkoly a priority v rozmístění a rozvoji občanské vybavenosti, infrastruktury, životního prostředí, sociální politiky, vzdělávání a dalších odvětví v jeho samostatné působnosti.

§ 10

Finanční podpora rozvoje územního obvodu kraje

(1) K finanční podpoře regionálního rozvoje územního obvodu kraje se v krajském rozpočtu vyčleňují finanční prostředky na uskutečňování programu rozvoje územního obvodu v rozsahu, který schválí zastupitelstvo kraje. K tomuto účelu může také kraj zřizovat peněžní fondy.⁵⁾

(2) Poskytnutá finanční podpora představuje doplňkovou finanční výpomoc; příjemce je povinen před jejím převzetím doložit finanční zajištění jeho podílu z vlastních nebo jiných finančních zdrojů. Na finanční podporu poskytovanou podle tohoto zákona není právní nárok.

(3) Příjemci finanční podpory mohou být sdružení obcí nebo obce a jimi založené právnické osoby, podnikatelé⁴⁾ a ostatní právnické osoby, které o ni požádají a předloží projekt, kterým má být realizováno opatření obsažené v programu rozvoje územního obvodu kraje.

(4) Finanční podpora na opatření obsažená v programu rozvoje územního obvodu kraje se poskytuje ve formě

- a) dotací, např. obchodním společností a ostatním právnickým osobám na investiční rozvoj přinášející nová pracovní místa nebo obcím na technickou a investiční přípravu průmyslových ploch,
- b) úvěrů se zvýhodněnou úvěrovou sazbou a dobou splatnosti, případně jinou formou,
- c) návratných finančních výpomocí.

(5) Kraje v rámci své působnosti provádějí kontrolu a hodnocení účinnosti projektů realizovaných v rámci programu rozvoje územního obvodu kraje.

Č. III - Působnost správních úřadů, krajů a obcí při podpoře regionálního rozvoje § 11

Ústřední správní úřady

(1) Ministerstvo

- a) koordinuje činnost všech dotčených správních úřadů při přípravě a uskutečňování strategie regionálního rozvoje a státních programů regionálního rozvoje, vypracovává analýzy hodnotící rozvoj jednotlivých krajů a okresů a návrhy na vymezení regionů; za tím účelem je oprávněno požadovat od dotčených správních úřadů a krajů potřebné údaje zpracovávané v jejich působnosti,
- b) vypracovává ve spolupráci s dotčenými ústředními správními úřady a kraji návrh strategie regionálního rozvoje a návrhy státních programů regionálního rozvoje a předkládá je vládě ke schválení,
- c) zabezpečuje a kontroluje plnění státních programů regionálního rozvoje,
- d) plní další úkoly uvedené v odstavci 2,
- e) zabezpečuje mezinárodní spolupráci na úseku podpory regionálního rozvoje a spolupráci s Evropskými společenstvími v oblasti hospodářské a sociální soudržnosti, včetně koordinace věcné náplně nástrojů pomoci a souvisejícího vypracování programových dokumentů, realizace programů a vyhodnocování průběhu jejich plnění,
- f) napomáhá zapojování krajů do evropských regionálních struktur.

(2) Ústřední správní úřady v rámci své působnosti

- a) plněním úkolů souvisejících se zaměřením podpory regionálního rozvoje podle § 3 přispívají k vyrovnávání rozdílů mezi úrovněmi rozvoje jednotlivých územních celků,
- b) analyzují rozdíly mezi kraji a okresy, zejména podle ukazatelů stanovených v § 4 odst. 2; výsledky analýz jsou jedním z podkladů pro vypracování návrhu strategie regionálního rozvoje a návrhů státních programů regionálního rozvoje,
- c) spolupracují vzájemně a s kraji při vypracování strategie regionálního rozvoje a státních programů regionálního rozvoje,
- d) spolupracují na žádost kraje při vypracování programu rozvoje územního obvodu kraje.

§ 12 zrušen

§ 13 Kraje

(1) Kraj ve své samostatné působnosti

- a) analyzuje a hodnotí úroveň rozvoje svého územního obvodu a jeho částí,
- b) schvaluje program rozvoje územního obvodu kraje.

(2) Kraj dále pak může

- a) podporovat rozvoj soukromého podnikání prospěšného pro kraj,
- b) vyčleňovat ze svého rozpočtu finanční prostředky určené k odstraňování závad a nedostatků v těch oblastech, které spadají do jeho působnosti, včetně odstraňování nežádoucích rozdílů uvnitř územního obvodu kraje,
- c) podílet se na plnění úkolů souvisejících se zaměřením podpory regionálního rozvoje podle § 3 a spolupracovat při tom s věcně příslušnými ústředními správními úřady, zejména při vypracování a realizaci strategie regionálního rozvoje a státních programů regionálního rozvoje, pokud se týkají jeho územního obvodu,
- d) spolupracovat s ostatními kraji při plnění společných cílů a úkolů podpory regionálního rozvoje.

§ 13a

Pověřené obecní úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou působností

Pověřené obecní úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou působností zajišťují dílčí úkoly spojené s procesem podpory regionálního rozvoje, zejména jsou povinny na žádost ministerstva nebo kraje poskytnout nezbytnou součinnost při přípravě a realizaci strategie regionálního rozvoje, státních programů regionálního rozvoje a programů rozvoje územního obvodu kraje.

§ 14

Obce

(1) Obec ve své samostatné působnosti spolupracuje s krajem, na jehož území se nachází, při přípravě a realizaci programu územního rozvoje kraje.

(2) Obec ve své samostatné působnosti může

- a) podporovat rozvoj podnikatelských aktivit potřebných pro rozvoj regionu, například formou technické a investiční přípravy pro investory - podnikatele, a
- b) sdružovat své prostředky se sousedními obcemi a dalšími právníky osobami při zajišťování rozvojových programů společných více obcím.

Č. IV - Koordinace hospodářské a sociální soudržnosti

§ 15

Pro potřeby spojené s koordinací a realizací hospodářské a sociální soudržnosti, spočívající zejména ve využívání finančních prostředků z předvstupních a strukturálních fondů Evropských společenství (dále jen "fondy"), se zřizují regiony, jejichž územní vymezení je totožné s územními statistickými jednotkami NUTS 2,6) (dále jen "regiony soudržnosti").

Jedná se o tyto regiony soudržnosti:

- a) Praha, vymezený územím hlavního města Prahy,
- b) Střední Čechy, vymezený územím Středočeského kraje,
- c) Jihozápad, vymezený územím Českobudějovického a Plzeňského kraje,
- d) Severozápad, vymezený územím Karlovarského a Ústeckého kraje,
- e) Severovýchod, vymezený územím Libereckého, Královohradeckého a Pardubického kraje,
- f) Jihovýchod, vymezený územím Brněnského a Jihlavského kraje,
- g) Střední Morava, vymezený územím Olomouckého a Zlínského kraje,
- h) Ostravsko, vymezený územím Ostravského kraje.

§ 16

Regionální rada

(1) V regionu soudržnosti se zřizuje Regionální rada (dále jen "Rada"), která zabezpečuje vypracování a realizaci programů spolufinancovaných z fondů a úkoly spojené s využíváním finančních prostředků z fondů, zejména rozhodne o jejich využití na jednotlivá opatření a aktivity, a odpovídá za efektivní využívání těchto prostředků, za kontrolu hospodaření s těmito prostředky a za realizaci přijatých kontrolních opatření. Zastupitelstva krajů tvořících region soudržnosti mohou Radě svěřit projednávání a rozhodování dalších úkolů, na kterých se dohodnou v rámci spolupráce krajů podle zvláštního právního předpisu.⁷⁾ V případě takové dohody zastupitelstva krajů rovněž určí výše finančních částek, které budou na plnění těchto úkolů uvolněny z rozpočtů jednotlivých krajů.

(2) K plnění těchto úkolů Rada zejména

- a) provádí sběr statistických a finančních informací potřebných k hodnocení průběhu realizace programu,
- b) zajišťuje zavedení počítačového řídicího a hodnotícího systému potřebného pro řízení a hodnocení průběhu realizace programu a výměnu dat mezi příslušnými orgány,
- c) provádí případné změny a úpravy programových dokumentů a předkládá je ke schválení Výboru regionálního rozvoje,
- d) provádí průběžné vyhodnocování realizace programů a vypracovává roční a závěrečné hodnotící zprávy o programech a po schválení Výborem regionálního rozvoje je předkládá Evropské komisi,
- e) zabezpečuje publicitu a informovanost o programech a poskytované pomoci v oblasti hospodářské a sociální soudržnosti,
- f) zabezpečuje shodu programů a způsobu jejich realizace s politikou Evropských společenství, zejména v souvislosti s uplatňováním pravidel pro zadávání veřejných zakázek.

(3) V regionech soudržnosti vymezených územím dvou nebo více krajů volí členy Rady zastupitelstva krajů ze svých členů. Každý kraj je v Radě zastoupen deseti členy. V regionech soudržnosti vymezených územím jednoho kraje plní úkoly Rady zastupitelstvo kraje v přenesené působnosti.

(4) Rada se usnáší většinou hlasů všech svých členů. V případě, že region soudržnosti tvoří více krajů, musí být dosaženo většiny hlasů zástupců každého kraje zvlášť. Není-li tímto postupem dosaženo shodného výsledku, Rada ustaví dohodovací komisi po dvou členech z každého kraje, která předloží návrh řešení sporné otázky k novému projednání.

(5) Rada volí z řad svých členů předsedu, který řídí práci Rady a vede její zasedání. Pro zvolení předsedy musí být dosaženo většiny hlasů zástupců každého kraje zvlášť. Předseda je odvolán, vysloví-li se pro jeho odvolání většina členů Rady z kteréhokoliv kraje tvořícího region soudržnosti.

(6) Na vztah státu a Rady se při činnosti podle odstavce 1 vztahují ustanovení o přenesené působnosti zákona o krajích obdobně.

§ 17

Výbor regionálního rozvoje

(1) Rada zřizuje **Výbor regionálního rozvoje** (dále jen "Výbor"). Výbor sleduje a vyhodnocuje realizaci pomoci poskytované z fondů a předkládá Radě návrhy řešení a dalšího postupu.

(2) Členy Výboru jsou Radou volení zástupci krajů, jakož i zástupci obcí, správních úřadů, podnikatelů, odborů a nestátních neziskových organizací, případně další osoby.

(3) Podrobnosti týkající se složení, organizace a činnosti Výboru stanoví jeho statut, který schvaluje ministr pro místní rozvoj na návrh Rady.

(4) Podrobnosti jednání Výboru stanoví jeho jednací řád schvalovaný Radou.

§ 18

Pro potřeby koordinace pomoci poskytované Evropskými společenstvími na úrovni státu zřizuje Ministerstvo Řídící a koordinační výbor. Jeho členy jsou delegovaní zástupci dotčených ministerstev, krajů, podnikatelů, odborů, nestátních neziskových organizací a dalších právnických osob. Podrobnosti týkající se složení, působnosti, organizace a činnosti Řídícího a koordinačního výboru stanoví jeho statut a jednací řád, který na návrh Ministerstva schvaluje vláda.

Č. V - Závěrečná ustanovení

§ 19

(1) Kontrola využití rozpočtových prostředků a evidence návratných finančních výpomocí v souladu s vládou schválenými státními programy regionálního rozvoje se provádí podle zvláštního právního předpisu.8)

(2) Poskytování podpor podle tohoto zákona musí být v souladu se zákonem o veřejné podpoře.9)

§ 20

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2001.

1) § 35 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení).

2) Zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

3) Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

4) § 2 odst. 2 obchodního zákoníku.

5) Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

6) Opatření č. OP13/99 k zavedení klasifikace územních statistických jednotek, vyhlášené v částce 33/1999 Sb.

7) Zákon č. 129/2000 Sb.

8) Například zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), zákon č. 250/2000 Sb., zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů.

9) Zákon č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře.